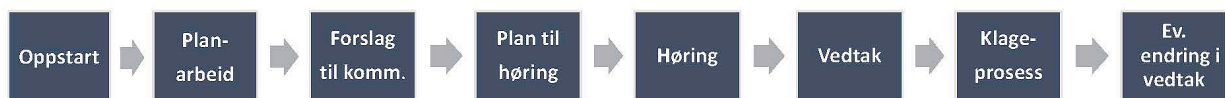
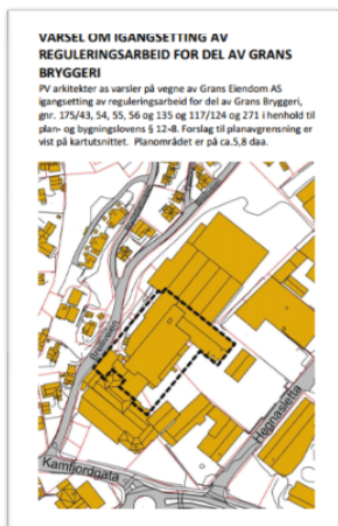

Planprosessen – trinn for trinn

Men kommunen fortsatt lager kommuneplanen, er det meste av annet planarbeid overlatt til private utbyggere og andre interesser. Kommunens ansvar er å påse at planarbeidet gjøres i tråd med lovverket, som i denne sammenheng først og fremst er plan- og bygningsloven og forvaltningsloven. For best å kunne påvirke resultatet av dette planarbeidet, er det viktig å kjenne til den formelle prosessen og hvor i prosessen vi kan påvirke gjennom høringsrett og klageadgang. Generelt kan en si at jo tidligere man kommer inn i saken, desto større er muligheten for å påvirke sluttresultatet.

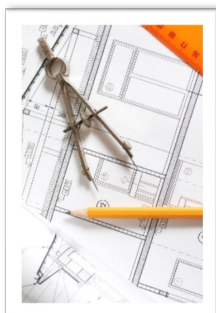

Oppstart

En planprosess starter med et varsel om oppstart i lokalavis og på kommunens hjemmeside. Kunngjøringen redegjør for tiltakshavers planer, samt rammene for oppdraget, godkjent av kommunen. Hvilket område skal reguleres, hvilke begrensninger finnes (f. eks høyder, utnyttelsesgrad, vern), samt ev. behov for konsekvensutredning (grundigere undersøkelser der det er vesentlige samfunns- eller miljøhensyn å ta). Kanskje inneholder varselet også en invitasjon til informasjonsmøte om prosjektet. Et varsel om oppstart inviterer til innspill innen en satt frist fra ulike offentlige instanser som fylkeskommunen, Vegvesenet og Jernbaneverket, fra miljøorganisasjoner, interesseorganisasjoner som Fortidsminneforeningen og historielag, og fra private. Målet er så tidlig som mulig å belyse mulige konflikter og momenter som kan få betydning for prosjektet. Innsigelser skal også varsles på dette stadiet. (Fylkeskommunen kan f. eks varsle at planene er i strid med vernebestemmelser og vil fremme innsigelse mot hele eller deler av planen.) Fortidsminneforeningen har høringsrett i plansaker og skal ha slike saker tilsendt automatisk. Dette er vår første formelle mulighet til å delta i prosessen. Det er også en god mulighet til å sette dagsordenen. Et oppstartvarsel går lett under radaren; lokale media skriver kanskje ikke om det fordi det ennå ikke finnes illustrasjoner eller konflikter.

Planarbeid

Tiltakshaver begynner planarbeidet. Alle innspill fra høringsrunden skal vurderes og kommenteres, også de som det ikke blir tatt hensyn til i det videre arbeidet. Ulike hensyn skal vurderes opp mot hverandre, og aktuelle innspill innarbeides i planen innenfor de rammene som ble satt for planarbeidet. Det skal utarbeides alternativer slik at beslutningstaker har ulike løsninger å velge mellom. Denne delen av prosessen kan ta noen få måneder eller et år eller mer. Her vil det normalt være lite oppmerksomhet rundt saken da det ennå ikke foreligger noe konkret offentligheten kan ta stilling til. Det betyr ikke at Fortidsminneforeningen og media ikke kan følge opp saken – også innspillene som kom inn i forbindelse med oppstart kan være grunnlag for utspill.

Forslag til kommunen

Tiltakshaver leverer alternative planforslag til behandling i kommunen. I planene skal offentlige og private innspill være vurdert og innarbeidet, konflikter skal være belyst og ulike hensyn vurdert. Kommunen kvalitetssikrer planarbeidet i henhold til vedtatte planprogram.

Tiltakshaver anbefaler sitt foretrukne alternativ. Planene blir gjenstand for en administrativ innstilling og politiske prosesser fram til et politisk vedtak om at planen skal ut på høring. (Kommunen kan også sende planen tilbake til tiltakshaver for videre bearbeidelse - eller avvise den helt). Det er ennå ikke gjort vedtak i selve saken, men ved å gå for høring og offentlig ettersyn av planforslaget har kommunen langt på vei godkjent planens hovedtrekk. På dette stadiet foreligger også illustrasjoner, selv om disse ikke er bindende i detalj. Volumer, høyder og plassering skal stemme med hvordan det ferdige resultatet skal bli, men utseende – det arkitektoniske uttrykket – kan bli noe helt annet. Merk at det fortsatt er tiltakshaver som "eier" planen. Kommunen tar først over ansvaret for planen når den blir vedtatt politisk.

Plan- og bygningsloven § 5-1 første ledd slår fast at den som fremmer planforslag (altså tiltakshaver) skal legge til rette for medvirkning. Likevel er det kommunen som har ansvar for å påse at dette skjer. § 5-2 slår fast at alle planforslag skal sendes på høring. Dette sikrer mulighet for deltakelse. Fortidsminneforeningen har høringsrett (se neste side) og skal få tilsendt plansaker som berører vårt felt. Da det kanskje var lite håndfast å forholde seg til da man kom med innspill til oppstartvarselet, er det nå et konkret planforslag å forholde seg til. Det er gjerne først nå media viser interesse, siden det finnes illustrasjoner publikum kan mene noe om. Konfliktlinjene i saken kan også ha blitt tydeligere. I tillegg til å sende inn høringsuttalelse, er det viktig at foreningen i denne perioden også får andre allierte interesser og berørte parter til å sende inn høringsuttalelse.

Planvedtak fattes på grunnlag av planforslaget som har vært på høring. Høringsuttalelsene skal fremgå av saksfremlegget, og uttalelsene skal være kommentert. Dersom innspillene medfører at kommunestyret ønsker å foreta endringer i reguleringsplanen, må planen ut på ny høring. Med vedtak blir kommunen eier av planen.

Vedtaket kan påklages innen en fastsatt frist. Fortidsminneforeningen har klageadgang i saker som berører vårt interessefelt, og «vårt felt» defineres bredere enn kun det som er omfattet av kulturminneloven (mer om klageadgang side 38-39). Klageadgangen er foreningens tredje formelle påvirkningsmulighet i en planprosess, etter innspill ved oppstart og høringsuttalelse. En effektiv klage bør helst (men ikke nødvendigvis) ha grunnlag i det juridiske, som for eksempel saksbehandlingsfeil, at den vedtatte reguleringsplanen er i strid med bestemmelser i gjeldende planer eller at innvilgede dispensasjoner i reguleringsplanen er gjort på et ugyldig eller for svakt grunnlag. I tillegg kommer andre momenter som kan styrke argumentasjonen ytterligere, som arkitekturhistoriske, kulturminnefaglige og lokalhistoriske aspekter.

Tas klagen til følge, omgjøres vedtaket. Opprettholder kommunen sitt vedtak, går klagen til Fylkesmannen. Blir klagen tatt til følge hos Fylkesmannen, vil vedtaket bli omgjort. Avvises den, blir vedtaket stående. Fylkesmannens vedtak kan ikke påklages.

Plan til høring

Høring

Vedtak

Klageprosess

Ev. endringer i vedtak